

АТОМНИК України

№43 (934) 25 жовтня 2018 року

Заснована 1 грудня 2000 року

ГАЗЕТА ПРОФЕСІЙНОЇ СПІЛКИ

ПРАЦІВНИКІВ АТОМНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ ТА ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

ОСІННІЙ НАСТУП ПРОФСПІЛОК

ЗА ГІДНІСТЬ! ПРАЦЮ І ДОБРОБУТ!

Більш як 15 тисяч людей, яких делегували трудові колективи, всеукраїнські галузеві профспілки з усіх регіонів України, без винятку, 17 жовтня у Міжнародний день боротьби з бідністю велетенським вуличним маршем від пам'ятника Тарасу Шевченку, що на вулиці Володимирській у Києві, під резонансним закличним гаслом: «Людині — гідність, працю — Україні, добробут — кожній родині!» пройшли центром столиці до урядового кварталу.

Конкретні вимоги учасників Всеукраїнської акції протесту профспілок — представників провідних галузей економіки, бюджетної сфери, а також молоді і студентства озвучив, відкриваючи мітинг перед будинком Кабінету Міністрів України, Голова Федерації професійних спілок України Григорій Осойовий. «Перше, що ми ставимо як вимогу до влади, — це забезпечити належний розвиток вітчизняної економіки, промислового виробництва, дати можливість мати роботу кожній людині, яка хоче і може працювати в Україні», — заявив він.

Лідер національного профоб'єднання також наголосив: «Безперечно, нам потрібно встановити належну гарантію держави з оплати праці. Що уряд пропонує на 2019 рік, він пропонує мінімальну заробітну плату зразка 2017 року, що мала б уже працювати сьогодні як державна соціальна гарантія оплати — 4173 гривні. А скільки має бути? Ми розраховали на основі чинного законодавства і ратифікованих Україною міжнародних зобов'язань розмір прожиткового мінімуму — 5167 гривень. А заробітна плата повинна бути вищою для того, щоб людина могла себе утримувати і

забезпечувати своїх дітей. Тому 7750 гривень — такою має бути оплата праці мінімальна на будь-якому підприємстві, установі і в організації. Це наша вимога, яку ми не тільки декларуємо, а будемо відстоювати і захищати».

Окрім того, констатував Григорій Осойовий, «3,5 млн наших спілчан, які працюють у бюджетній сфері — вчителі, лікарі, освітяни, працівники культури й інші, мають бути належним чином профінансовані. На освіту потрібно 7% валового внутрішнього продукту, на охорону здоров'я — не менше 5%, на науку — не нижче 1,7%. А уряд у проекті бюджету-2019 передбачає видатки бюджетникам навіть нижчі за цьогорічні. Профспілки такий бюджет не підтримують, до нього мають бути внесені кардинальні зміни, які забезпечать належне фінансування і розвитку економіки, і гарантування державних соціальних гарантій».

Ці наші вимоги, які пройшли широкі обговорення у трудових колективах, на мітингах, під час проведення попереджувального першого етапу Всеукраїнської акції протесту профспілок 9 жовтня у регіонах, сьогодні будуть представлені уряду і парламенту. Це, власне, наш трудовий ультиматум, який ми висуваємо владі», — підсумував профлідер.

(Закінчення на 2-й стор.)

АТОМНІ НОВИНИ

Енергоблок №4 ЗАЕС працюватиме до 2028 року

Голова Державної інспекції ядерного регулювання України (ДІЯРУ) Григорій Плачков урочисто вручив генеральному директору Запорізької АЕС Олександру Остаповцю продовжену ліцензію на експлуатацію ядерної установки енергоблока №4 Запорізької АЕС.

Григорій Плачков подякував колективу Запорізької АЕС за масштабу та якісну роботу з продовження терміну експлуатації і підвищення рівня безпеки четвертого енергоблока станції.

Президент «Енергоатома» Юрій Недашковський висловив задоволення виконанням заходів з продовження ресурсу, що були виконані на енергоблоці №4 ЗАЕС. «Почалась ця робота в далекому 2003 році, коли була прийнята відповідна постанова уряду щодо продовження термінів експлуатації енергоблоків ві-

чизняних АЕС. Саме тоді ми почали напрацювання нормативної бази та підходів до виконання заходів з продовження термінів експлуатації блоків. Потім були пілотні блоки, згодом нам вдалося перетворити роботу з підготовки блоків до експлуатації у надпроектний період на злагоджений виробничий процес. Коли ми продовжили термін експлуатації третього блока Рівненської АЕС, було подолано умовний екватор, оскільки була отримана ліцензія на надпроектну експлуатацію восьмого з п'ятнадцяти діючих в Україні атомних енергоблоків. Але сьогодні «екватор» пройдено вже за якістю — за потужністю, адже з отриманням продовженої ліцензії на експлуатацію четвертого блока ЗАЕС більша частина генеруючих потужностей «Енергоатома» отримала лі-

цензії на продовжений термін служби. Це ще раз доводить, що в українській атомній енергетиці є майбутнє. Дякую усім за роботу», — підсумував очільник «Енергоатома».

ДІЯРУ одногослосно підтримала пропозицію схвалити висновок державної експертизи з ядерної та радіаційної безпеки звіту з періодичної переоцінки безпеки енергоблока №4 ЗАЕС та встановити дату наступної періодичної переоцінки безпеки цього енергоблока — 4 квітня 2028 року.

Процес продовження терміну експлуатації трьох попередніх енергоблоків Запорізької АЕС довів відповідальність, послідовне і зважене ставлення до проведених заходів не тільки персоналу станції, а й громадськості зони спостереження, органів місцевого самоврядування.

Наймолодшому енергоблоку України — 14 років!

Вперше реакторну установку енергоблока №4 Рівненської АЕС виведено на мінімальний контрольований рівень потужності о 8:06 26 вересня 2004 року. А вже за два тижні — 10 жовтня 2004 року — відбулося перше увімкнення турбогенератора ТГ-6 у мережу — енергоблок розпочав свою роботу. Це був другий мільйонник на майданчику Рівненської АЕС і спільна перемога колективу НАЕК «Енергоатом».

Енергоблок №4 РАЕС — це третій атомний енергоблок, що зводився за часів незалежної України. Вперше науковий супровід пусків Х2/Р4 здійснювався виключно вітчизняними спеціалістами-атомниками. За 14 років експлуатації енергоблоком №4 РАЕС вироблено 85,8 млрд кВт/год електроенергії. Коефіцієнт використання встановленої потужності (КВВП) енергоблока становить 69,9%. Нині він виробляє понад 24 млн кВт/год електроенергії щодоби. Тож можна однозначно стверджувати, що пуск РАЕС-4 став правильним стратегічним рішенням, яке сприяло потужному поштовху в розвитку та зміцненні економіки країни.

Сьогодні НАЕК «Енергоатом» здійснює комплекс організаційних і

технічних заходів для підвищення номінальних потужностей та КВВП вітчизняних енергоблоків, що передбачено Енергетичною стратегією України до 2035 року. Враховуючи позитивний вітчизняний та зарубіжний досвід, на Рівненській АЕС розпочато реалізацію комплексу робіт відповідно до Програми підвищення теплової потужності енергоблоків №3, 4 (ВВЕР-1000) на 1,5%. Пілотним на підприємстві обрано наймолодший з них — енергоблок №4. Наразі проведено серію обстежень та оцінку блока. Згідно з технічною документацією дозволена теплова потужність становитиме 3045 МВт, електрична — більш як 1020 МВт.

ОСІННІЙ НАСТУП ПРОФСПІЛОК

ЗА ГІДНІСТЬ!
ПРАЦЮ І ДОБРОБУТ!

(Закінчення.)

Початок на 1-й стор.)

Цього ж дня делегація уповноважених представників Всеукраїнського профспілкового віче провела в Кабінеті Міністрів України зустріч з віце-прем'єром-міністром України, головою Національної тристоронньої соціально-економічної ради Павлом Розенком.

Голова Федерації профспілок України Григорій Осовий окреслив консолідовані вимоги ФПУ, які щойно були одностайно ухвалені учасниками Всеукраїнської акції протесту, а також передав пакет галузевих вимог, пропозицій, звернень та листів трудових колективів.

На зустрічі з інформацією про ситуацію в різних галузях, з конкретними вимогами і пропозиціями виступили профспілкові лідери низки підприємств та обласних організацій профспілок, працівники бюджетної сфери.

В обговоренні профспілкових вимог взяли участь міністри: соціальної політики — Андрій Рева, освіти і науки — Лілія Гриневич, в.о. міністра охорони здоров'я Ульяна Супрун, керівники різних секторів економіки апарату уряду.

Під час зустрічі Голова ФПУ Григорій Осовий наполягав на проведенні, в період розгляду і доопрацювання урядом проекту держбюджету-2019, зустрічі керівників всеукраїнських профорганізацій і територіальних профоб'єднань особисто з головою Кабінету Міністрів України Володимиром Гройсманом для врахування профспілкових пропозицій у головному фінансовому документі країни і реагування на передані під час зустрічі профспілкові вимоги.

Зазначимо, що учасники багатотисячної акції протесту були геть розчаровані та навіть обурені фактом, що на їхні заклики ані керівник уряду особисто, ані жоден міністр, які у цей час перебували у будинку уряду, так і не вийшли до людей.

Делегація від Всеукраїнського профспілкового віче попередила урядовців: якщо буде зволікання з розглядом профспілкових вимог, якщо буде й надалі ігнорування поданих ними пропозицій, профспілки вимушені будуть вдатися до масових протестних дій по всій країні, аж до проведення Всеукраїнського страйку.

Микола ВАРЧИН

НОВИНИ ДП «СхідГЗК»

Третє засідання оперативного штабу

На Новокосятинській шахті ДП «СхідГЗК» під головуванням генерального директора ДК «Ядерне паливо» Сергія Дробота відбулося третє засідання оперативного штабу з загальної координації будівництва об'єктів Новокосятинської шахти щодо збільшення її підймальних можливостей та реконструкції системи вентиляції.

На порядку денному засідання — питання виконання протокольних рішень попереднього зібрання штабу, відвідування об'єктів будівництва та контроль за виконанням лінійних графіків будівельно-монтажних робіт, ведення гірничо-капітальних робіт, забезпечення реалізації проекту проектно-кошторисною документацією, кадрами та матеріальними ресурсами.

Учасники штабу здійснили спуск в шахту на горизонт 300 м ствола «РЕ-6» та ознайомилися з виконанням гірничопрхідницьких робіт по похилому з'їзду гор. 300 м та у квершлязі ствола «Головний», відвідали об'єкти будівництва поверхневого комплексу шахти. За підсумками засідання штабу сформовано план роботи на жовтень, визначено обсяги робіт по кожному будівельному майданчику шахти, окреслено завдання та терміни їх

виконання, як для підрозділів та служб ДП «СхідГЗК», так і залучених сторонніх організацій.

Олена МАЛОК

Современная техника — урановым шахтам

Новая погрузочно-доставочная машина PFL-20 немецкой фирмы PAUS поступила на Смолинскую шахту. Техника будет работать в рамках проекта «Вскрытие нижних горизонтов Ватутинского месторождения» на уклоне до 740 метра, обеспечивая добычу с блоков 680–700 метра, где сосредоточены руды с большей концентрацией урана.

Техника универсальная, производительная, с хорошими техническими характеристиками, с широким диапазоном применения на проходческих, добычных и очистных работах.

Аналогичную машину дождались и горняки Новокосятинской шахты. А вот ингульчане уже смогли оценить работу нового погрузчика PAUS PFL-20, который был поставлен на шахту в июле этого года. Несмотря на то, что погрузчик работает пока в пуско-наладочном режиме, он оправдал ожидания специалистов.

После поставки последней единицы техники эксплуатационный и ремонтный персонал трех шахт, а также специалисты-электронщики пройдут обучение с участием представителя завода-изготовителя и получат соответствующие удостоверения. Перед горняками стоит задача повышения качества добываемой руды, техническое переоснащение шахт как раз и направлено на ее выполнение.

Татьяна КОРСУНОВСКАЯ

Новое хранилище серной кислоты

Генеральный директор государственного концерна «Ядерное топливо» Сергей Дробот в рамках рабочей поездки на ГП «ВостГЭК» посетил сернокислотный цех гидрометаллургического завода, где готовится к сдаче построенное хранилище кислоты.

Подрядчиком завершено выполнение строительных работ. Подключение объекта к энергоснабжению и наладка автоматики будут выполнены силами профильных подразделений предприятия.

На сернокислотном производстве ГМЗ ГП «ВостГЭК» действуют четыре хранилища кислоты, введенные в эксплуатацию в 1984 году.

ПРОФСПІЛКОВІ ЛІДЕРИ ЮЖНО-УКРАЇНСЬКОЇ АЕС

Вміти слухати людину

Майже 20 років промайнуло відтоді як Олена Клімова очолила профспілкову роботу апарату управління (АУП) Южно-Української АЕС. А це 25 профспілкових осередків і понад 600 працівників. Досвідом своєї профспілкової діяльності, своїми роздумами та мріями Олена Валентинівна поділилася з журналістами газети. Вона ретельно готувалася до зустрічі і трохи хвилювалася, адже справді дивно виходить, що усі ці 20 років їй доводилося вислуховувати людей, співчувати їм, навчати, спрямовувати, а тут навпаки — розповідала вона. Та людині з таким досвідом є що сказати, тим паче що таку інтелігентну, освічену і різнобічно обдаровану жінку можна слухати годинами.

— Олено Валентинівно, як Вам вдається успішно працювати із таким великим колективом?

— Справді, колектив чималий. Мої колеги по профспілковій роботі з інших підрозділів іноді співчують мені, іноді дивуються, як я все це осягаю, адже, по-перше, специфіка роботи дуже різноманітна, а по-друге, багато працівників, керівників, з якими потрібно весь час контактувати і тримати зв'язок. Знаєте, я і в дитинстві, і в шкільні роки була комунікабельною, мала активну життєву позицію. А до того, як стати проффоргом АУП, познайомилася з колективом, контактуючи у службових справах.

На початку моєї діяльності учителем і порадиником був Олександр Васильович Пономаренко, який у той час очолював профспілкову організацію Южно-Української АЕС. А далі зі мною завжди були помічниками і однодумцями, без них я б не впоралася. Команда допомагає мислити ширше, адже кожен має свої знання й ідеї. Мої постійні помічники — це Роман Азерков, Олександр Жебет, Олена Бистрова, Олена Кислиця, Валерій Биков, Олександр Вол-

ков та інші. У вирішенні багатьох проблем наших працівників мені також допомагають колеги з юридичної служби АЕС та профспілковий юрисконсульт Дмитро Бондаренко, спеціалісти управління організації, нормування та оплати праці, відділу соціального розвитку. Адже за період моєї роботи доводилося вирішувати безліч досить важливих виробничих і соціальних питань, таких як атестація робочих місць і персоналу, надання кваліфікаційної категорії, забезпечення питною водою, проблеми, пов'язані з охороною праці, оздоровлення працівників та їхніх сімей, забезпечення житлом, надання матеріальної допомоги у разі хвороби чи складної життєвої ситуації.

— Що є найскладнішим у роботі профспілкового лідера?

— Прийняти правильне рішення. Часто на це впливає чимало чинників — і відносини працівника з його безпосереднім керівником, і навіть політична й економічна ситуація в країні. Наприклад, людині потрібна юридична консультація, аби почати вирішувати ту чи іншу проблему. Отже, від того, як поведе себе проффорг, а в той момент праців-

ник бачить у ньому свого захисника, покладає на нього надії, чи дасть впевненість людині в правильності її дій, залежить кінцевий результат. Однією з проблем, яка досить відчутно чіпляє за живе, є підвищення категорії працівнику. Дуже часто доводиться вирішувати це питання. Ми намагаємося розглянути ситуацію з усіх боків. Звісно, доводиться говорити з адміністрацією, обговорювати детально ситуацію, а потім уже зводити усіх разом. Складно буває.

Погодьтеся, найбільш болючі питання для будь-якої людини — це заробітна плата і житло. Ситуації різні бувають — люди одружуються, розлучаються, роз'їжджаються, народжують дітей і т.д. Буває, що з тієї чи іншої причини відмовляють працівнику у черзі на отримання житла. Ми, як профспілки, маємо підказати праців-

нику, які документи потрібно надати, аби довести, що йому необхідне житло. Я борюся за людину! Залучаю усі свої знання, досвід, важелі. Іноді результат залежить виключно від особистого контакту з тим чи іншим керівником.

Бувають ситуації, що людина приходить чи телефонує, аби просто поговорити про якісь свої життєві проблеми, бо їй більше немає кому відкритись у той момент. Ми повинні вміти слухати людей, тому що настрої працівника атомної станції впливає на якість його роботи.

— Який найцінніший досвід Ви винесли за роки профспілкової діяльності?

— Не потрібно боятися братися навіть за вирішення найскладніших ситуацій. Я впевнена, що проблем, які не можна вирішити, не буває.

— Перше місце у Спартакіаді Атомпрофспілки минулого року — це випадковість чи закономірність?

— Так, усі дуже були здивовані, коли апарат управління торік посів перше місце у Спартакіаді Атомпрофспілки. Це вперше ми вибороли такий результат! А на початку 2000-х років були десь на 20-х місцях. З огляду на те, що навіть старше покоління стало активніше брати участь у спортивних змаганнях, я думаю, що останнім часом займатися спортом стало престижно. Хоча, звичайно, рушійною силою є наша молодь: якби не цей молодіжний ресурс, то навряд чи нам вдалося б вибороти перше місце. Наразі багато молоді приходить на станцію. Декого я знаю через батьків, бо колись доводилося передавати їм дитячі подарунки до Новорічних свят, а сьогодні вони вже працюють поряд.

— Коли найкраще проявляють себе профспілки?

— Хочемо ми цього чи ні, а роль профспілок найкраще видно, коли у суспільстві, в країні відбуваються певні активні процеси. Саме тоді людина найбільше потребує захисту. Згадайте 90-ті роки, коли не виплачували зарплату, спеціалісти звільнялися і атомники на чолі з профспілками виходили на протести. Тоді навіть профспілки інших країн ставили на наш захист! Зараз ось теж назріла непроста ситуація і з відпливом спеціалістів, низькою оплатою праці атомників. Сподіваюсь, лідери доведуть, що честь і гідність атомників не можна принижувати.

— Якою Ви бачите роль Атомпрофспілки України?

— Найбільше досягнення Атомпрофспілки, на мій погляд, Колективний договір! Це основоположний документ. Далеко не у всіх галузях і компаніях є колективний договір. Більше того, він у нас постійно удосконалюється. Коли я буваю на профспілкових конференціях, зустрічаюсь із профспілковими лідерами з інших галузей — медиками, педагогами, сільгосппрацівниками та ін., я розумію, що у нас, атомників, більший досвід і ми згуртованіші.

— Які побажання є у Вас для покращення роботи профспілок?

— На мою думку, потрібно більше залучати до профспілкової роботи жінок! Нехай чоловіки не ображаються, але, виходячи з досвіду, жінки більш ретельно уміють підходити до розгляду тієї чи іншої проблеми, аби дістатися істини. І, безумовно, — обов'язково залучати молодь!

Оксана МІСЮКЕВИЧ

70 РОКІВ ІСТОРІЇ МЕДИКО-САНИТАРНОЇ ЧАСТИНИ ВО «ПРИДНІПРОВСЬКИЙ ХІМІЧНИЙ ЗАВОД»

В редакцію газети
«Атомник України»

Уважаемый редактор!

Исполнилось 70 лет со дня образования первой в Украине специализированной медсанчасти №61 «Приднепровского химического завода» в г. Камянское (бывший г. Днепродзержинск), призванной лечить трудящихся крупнейшего в стране и Европе уранового завода.

Многие не знают, что благодаря ядерной медицине спасены жизни тысячи больных, получивших различные дозы облучения во время Чернобыльской аварии.

Опыт МСЧ-61, ныне СМСЧ-8, заслуживает глубокого изучения и возрождения, т.к. атомная промышлен-

ность и энергетика остаются базовыми отраслями экономики, опасными для здоровья. В связи с ликвидацией ПО ПХЗ и стартовавшей медицинской реформой, СМСЧ-8 передается на баланс города, что создает ситуацию неопределенности для ее персонала, т.к. эта медицинская реформа, на мой взгляд, проводится не в интересах трудящихся.

Для поддержки коллектива СМСЧ-8 прошу опубликовать эту статью об истории МСЧ-61, которую должна знать вся атомная отрасль.

А.П. МУХАЧЕВ,
председатель Совета ветеранов войны и труда ПО ПХЗ,
Лауреат Государственной премии Украины

МЕДИЦИНА ЯДЕРНОГО ВЕКА. 1948–2018 годы

В октябре 2018 года исполнилось 70 лет старейшей в атомной отрасли Украины специализированной медико-санитарной части в г. Камянское (бывший Днепродзержинск) Днепропетровской области. Она была создана в составе крупнейшего уранового завода в Украине, который должен был перерабатывать урановые концентраты для получения радия и урана. Об ее истории, настоящем и перспективах пойдет речь в этой публикации.

Среди первых заводов по производству урана был построен крупнейший в мире урановый завод в г. Днепродзержинске, на территории села Третузное. Построен в рекордно короткий срок, всего за один год. В августе 1948 года завод был пущен в эксплуатацию, а в феврале 1949 года, продолжая строительство, уже выпустил первую продукцию — 40% концентрата урана. Продукция пошла на производство плутония, ядерной взрывчатки первых атомных бомб СССР.

В сентябре 1948 года вместе с актом пуска завода был издан Приказ министра среднего машиностроения о создании Специализированной медико-санитарной части №61. С этого времени встала практическая задача — сохранить здоровье персонала, постоянно работающего в зоне повышенных доз радиации. Основу рабочего коллектива завода составляло молодое поколение, 16–18-летние юноши и девушки, пережившие войну, голод, холод, потерявшие родителей. Им надо было учиться, работать и создавать свои семьи, рожать здоровых детей, воспитывать их. Ранее таких заводов в стране не было и какое влияние на человека это производство оказывало — знать не могли.

Влияние урана и более опасных продуктов его радиоактивного распада на здоровье человека было практически не известно, опыт лечения профессиональных болезней приходил со временем. В первое время в полевых условиях был организован здравпункт, который размещался в армейской палатке возле завода, и госпиталь на 15 коек. В течение 5 лет был построен медицинский городок с полным циклом лечения болезней, в т.ч. профессиональных. Первым руководителем была врач Федорова М.А. Вся медицина создавалась под грифом «секретно».

В 1950 году среди обычных бытовых болезней начали появляться и первые профессиональные, связанные с большей долей ручного труда и воздействием особо вредных, в т.ч. радиационных факторов производства. Самым вредным участком были ручные пресс-фильтры. Среди токсичных реактивов были азотная и серная кислоты, аммиак. Основным сырьем были урановые концентраты, поставляемые из Германии, обогащенные радием, а также Криворожские руды. Соль радия была в числе первых видов продукции завода.

С 1948 по 1964 годы основным вредным фактором по воздействию на персонал было урановое производство. Уран поражал кровь, почки, печень, т.к. контакты персонала с его продуктами шли через кожу, верхние дыхательные пути и продукты питания. В первые годы они были неизбежными. В 1948 году на заводе работало 255 человек, а в 1967-м уже 4878. В 1990 году его численность выросла до 16 тыс. работающих. Весь персонал завода стоял на учете в медсанчасти (МСЧ-61) и получал лечение только там, т.к. другие врачи и больницы города не имели права лечения больных, получивших различные дозы облучения, да и режим секретности был обязательным.

Условия труда в первые годы были полевыми, когда система охраны труда и техники безопасности только создавалась. Первый комплекс больницы городского типа введен в эксплуатацию в 1953 году. Он имел 225 коек, в т.ч. профилакторий на 50 мест. Дети оздоравливались в г. Евпатории, в Крыму, где в 1961 году был построен пионерский лагерь на 800 мест. Тяжелые больные

отправлялись прямо в Москву, в специализированную клинику, единственную в стране. В 1971 году был открыт пионерский лагерь на р. Орель на 280 мест, который сегодня никому не нужен. При отсутствии здравниц Крыма он может лечить детей работников АЭС Украины, т.к. он находился в живописном уголке, рядом с водохранилищем.

Первым сырьем были и богатые ураном доменные шлаки металлургического завода, получавшиеся в процессе доменной плавки железной руды. Процессы переработки шлака были ручными, трудоемкими. Воздействие кислых паров ураносодержащих продуктов вызывало болезни верхних дыхательных путей. Только в 1960 году начался переход к бесфильтрационному сорбционному схемат, где контакт персонала с ураном существенно сокращался, что уменьшало поступление урана в организм.

Учитывая малый опыт практической медицины, главное внимание уделялось профилактике заболеваний. Профилакторий, санатории, дома отдыха, дачи пионерлагеря и турбазы на р. Днепр были доступны всем желающим. Система оздоровления управлялась администрацией совместно с заводом профсоюзом и медиками. Медицинские показания удовлетворялись в первую очередь.

Первые сведения физиологической вредности урана, его соединений и изотопов появились в серьезной печати лишь в 1960 году. Наиболее опасными продуктами при переработке урановых руд являлись рудные отвалы, особенно шлаки, где концентрировались радиоактивные изотопы тория, полония, радия, свинца. Все они складировались до 1960 года в балке «Центральный яр» в центре завода, где хранился сегодня 220 тыс. тонн отходов. На поверхности хранилища отходов была засыпана земля и разбит парк, который, однако, не решил проблему рекультивации территории. В зоне действия хвостохранилища остаются и работающие сегодня производства ГП «Смоль» и ДХЗ ГП «ВостГОК».

Вторым опасным фактором была сухая тонкая пыль, облучающая верхние дыхательные пути и легкие. Она была в прокаточном отделении по получению окиси-окиси урана, где были слабые аспирационные укрытия мест выделения продукта, пыль окиси урана садилась на потолок, на стенах. Один раз в месяц осуществлялась генеральная уборка, ее смывали водой. Персонал, работавший в этом отделении, долго не жил, несмотря на постоянный медицинский контроль и уход. Нормы облучения были разработаны только в начале 60-х годов. Третьим фактором был радон, радиоактивный газ, выделяющийся из руды и хранилищ с отходами, который проникал в здания и облучал персонал.

Главная задача сохранения здоровья персонала лежала на врачах медико-санитарной части завода. В ее составе, по инициативе директора завода Аношкина М.П., появился санаторий-профилакторий на 50 мест на живописном берегу р. Днепр. Трудящиеся завода, особенно после лечения в стационаре, могли там долечиваться, оздоравливаться, жить и одновременно работать, поправляя здоровье под наблюдением врачей. Все лучшие физиотерапевтические процедуры, занятия физкультурой на воздухе, рыбалка, климат, насыщенный досуг создавали условия для быстрого оздоровления работающих. С учетом климатических факторов профилакторий работал круглогодично, оздоравливая за год до 1200 человек.

В 1960 году начальником МСЧ-61 был назначен Симонов А.В. Он активно начал внедрять физиотерапевтические методы лечения — подводные души, сауну, массаж, вытяжку позвоночника в бассейне, ванны, грязи, иглотерапию. Все это зарекомендовало себя как эффективные методы лечения, которые, к сожалению, сегодня реформа медицины не возрождает, ограничиваясь дорогостоящими медикаментозными методами.

Первая стационарная столовая появилась на территории завода только в

1952 году, до этого рабочие, особенно в сменах, часто питались на рабочих местах, без соблюдения правил санитарии. Рабочая смена продолжалась 6 часов и перерывы на обед не планировались. Только в 1972 году был реализован переход на 8-часовой рабочий день, что позволило сократить время пребывания на заводе с 24 до 18 дней, а число выходных увеличить с 6 до 12 дней в месяц. В 1980 году появился приказ министра Славского Е.П. о создании термокамер в цехах, чтобы выводить радионуклиды при повышенных температурах. Такие сауны были построены на всех производствах и пользовались успехом.

Соединения урана и продукты его распада являются сильными ядами для организма. По вредности они равны мышьяку, фосфору и ртути. Уран с продуктами питания попадал в почки, при этом появлялся сахар в моче. Нефрит и альбинурил, иногда и азотурия были постоянными болезнями персонала. Появление урана в крови вызывало нарушения кислотно-щелочного равновесия в ней. Кровь, отравленная ураном, теряла способность к свертыванию. Таких больных отправляли лечиться в Москву. Попадание урана в пищеварительный тракт даже в малых количествах вызывало поражение слизистых оболочек, пищеварительные ферменты переставали действовать.

Физиологическая вредность соединений урана была сильнее действия излучений от его солей. Все эти болезни смогли выявлять только врачи, получившие практический опыт работы с персоналом уранового производства.

Рабочие и ИТР мужского пола, работавшие 10 лет в особо вредных условиях, получали право выхода на пенсию досрочно, в 50 лет, а женщины после 7,5 лет работы — в 45 лет. Персонал, потерявший здоровье после облучения, переводился по заключению врачей на менее вредные производства, что позволяло доработать до пенсии. Как правило, после достижения льготного возраста рабочие увольнялись на заслуженный отдых. Находясь на пенсии, все они продолжали обслуживаться в МСЧ-61, так как болезни, полученные на производстве, лечились до самой кончины.

Дети работающих на заводе лечились также в детской поликлинике и стационаре, ежегодно оздоравливались в пионерских лагерях на Черном море и р. Орель. Для ослабленных детей работал детский круглогодичный комбинат на 280 мест на берегу р. Днепр, который, к сожалению, также был закрыт в 1998 году. Были и дети-инвалиды, родившиеся у тех, кто работал в урановом производстве.

Особо вредными факторами в урановом производстве были и сопутствующие урану радиоактивные элементы, такие, как торий-232, полоний-210, свинец-206, актиний-227, радий. Особенно опасными производствами были те, где перерабатывались концентраты урана и продукты, сопутствующие ему. Корпуса, где очищались уран, являлись концентраторами радиоактивных элементов сильнее всего токсичного действия. В 103 корпусе, где размещалось экстракционное отделение по очистке урана от тория и редкоземельных элементов, работало неэффективное технологическое оборудование, где были смесители — отстойники, на стенках которых отлагались осадки, с большой дозой особо опасного излучения. Рабочие после 10 лет облучения теряли зрение, так как эффективных способов автоматического контроля раздела фаз не было и контроль был визуальным, чтобы не останавливать процесс экстракции.

Работающие в 104 корпусе и 95 здании, где перерабатывались редкоземельные элементы, получали серьезные дозы облучения от тория-230; 232 и актиния-227. Только в 80-е годы, когда все рабочие места были оборудованы вытяжными вентиляторами и газоочистками, а технологические процессы были автоматизированы, санитарное состояние рабочих мест улучшилось.

(Продолжение следует)

ИНФОРМУЄ ДАЗВ УКРАЇНИ

Розпочинають спільні дослідження

У рамках Угоди про наукове співробітництво між Національною корпорацією Університет Фукусіма (Японія) і Чорнобильським радіаційно-екологічним біосферним заповідником проводитимуться роботи задля екологічної реабілітації радіоактивно забруднених територій зони відчуження. Зокрема, це будуть роботи з покращення радіаційно-екологічного моніторингу навколишнього середовища й законодавчої бази в Україні.

«Україна та Японія з 2015 року успішно співпрацюють у сфері подолання наслідків аварії на АЕС у рамках програми SATREPS. Створення на території зони відчуження Чорнобильського заповідника відкриває науковцям ще більше можливостей для проведення досліджень, адже схема організації робіт на заповідних територіях більш зрозуміла для міжнародної спільноти.

Сьогодні я радий повідомити, що Заповідник починає долучатися до програми SATREPS і територія зони відчуження Чорнобильського заповідника і Університету Фукусіма профінансує саме ця програма», — наголосив Голова Державного агентства України з управління зоною відчуження Віталій Петрук.

Новий україно-японський проект допоможе визначити напрями реорганізації зони відчуження на основі вдосконаленої системи радіаційно-екологічного моніторингу зони відчуження та прилеглих заселених територій.

За словами в.о. директора Чорнобильського радіаційно-екологічного біосферного заповідника Тараса Мельничука, основним об'єктом досліджень стане став-охолоджувач, зниження рівня води у якому повертає увагу багатьох вчених, а також флора і фауна поблизу нього. Найкращі геоботаніки, радіобіологи і зоологи Заповідника спільно з японськими колегами проведуть низку досліджень, на основі результатів яких можна буде скласти прогнози екологічних змін при подальшому зниженні рівня водойми-охолоджувача.

Результати роботи вчених стануть базою для розробки рекомендацій щодо змін до законодавчої бази України задля відновлення радіоактивно забруднених територій та реорганізації зони відчуження.

Буде національний план геологічного захоронення РАВ

Під час Стартової наради за проектом національного плану геологічного захоронення високоактивних радіоактивних відходів (ВВВ) в Україні в рамках Інструменту співробітництва у сфері ядерної безпеки (ІСЯБ) експерти обговорили сучасний досвід Європейських країн у цій сфері та окреслили цілі та задачі на майбутнє.

«Створення геологічного сховища для високоактивних радіоактивних відходів передбачено українським законодавством. Зараз це єдиний економічно виправданий і коректний по відношенню до прийдешніх поколінь варіант, адже геологічне сховище забезпечить надійну та тривалу ізоляцію ВВВ від потрапляння радіоактивних речовин у біосферу. Для нас проблема захоронення ВВВ зараз дуже актуальна, тому старт розробки національного плану дій — це величезний крок вперед», — підкреслив перший заступник Голови Державного агентства України з управління зоною відчуження Олег Насвіт.

Проект має визначити процес вибору майданчика для майбутнього сховища, забезпечити розробку плану та кошторису, навчання фахівців, а також підтримку у формуванні позитивного ставлення громадськості до цього об'єкта. Розрахований він на два роки і реалізовуватиметься консорціумом у складі підприємств Франції, Німеччини, Швеції, а також за участі одного з підприємств НАН України.

Бенефіціаром проекту є ДАЗВ, кінцевим користувачем виступить Державне спеціалізоване підприємство «Центральне підприємство з поводження з радіоактивними відходами» (ДСП ЦПРВ).

КАДРИ ДЛЯ АЕС

Персональні стипендії — кращим студентам

Персональні стипендії НАЕК «Енергоатом» за перше півріччя 2018 року призначено 37 кращим студентам із загальної кількості тих, хто опанує професію за тристоронніми договорами з атомними станціями. Грошові виплати за гарне навчання майбутні працівники АЕС отримують згідно зі спільним рішенням адміністрації та профспілкового комітету Компанії за поданнями вчених рад закладів вищої освіти, що готують кадри для атомної енергетики. Чотирнадцятеро стипендіатів навчаються за тристоронніми угодами з Южно-Українським енергокомплексом.

Персональні щомісячні стипендії у розмірі 1000 грн кращим студентам призначено відповідно до «Положення про персональну стипендію ДП НАЕК «Енергоатом». Загальна сума виплат по Компанії становить 222 тис. грн.

Нині у ВП ЮАЕС тристоронні договори на підготовку молодих спеціалістів укладено з 7 закладами вищої освіти: Одеським національним політехнічним університетом, Вінницьким національним технічним університетом, Національним університетом «Львівська політехніка», Національним технічним університетом України «Київський політехнічний інститут», Українським державним хіміко-технологічним університетом, Національним технічним університетом «Харківський політехнічний інститут» і Київським національним університетом ім. Тараса Шевченка.

У рамках тристоронньої угоди студенти проходять виробничу практику в профільних цехах і підрозділах ЮАЕС. Тут їм допомагають і з вибором тем для дипломних проектів. Зі свого боку заклади вищої освіти надають підприємству інформацію про успішність майбутнього працівника та дотримання ним внутрішнього трудового розпорядку та статуту закладу. За умови виконання всіх вимог угоди, по закінченні навчання молодому фахівцеві гарантоване працевлаштування на Южно-Український енергокомплекс.

ЕКСПРЕС-КОНКУРС ОРГАНІЗАЦІЇ МОЛОДІ АТОМПРОФСПІЛКИ УКРАЇНИ

До проблем атомної енергетики — з гумором

На початку вересня цього року серед молодих активістів Атомпрофспілки, під час обміну думок в одній з вайбер-груп щодо гострої ситуації з НКРЕКП, виникла ідея, як по-сучасному привернути увагу широкого загалу до негараздів атомної енергетики.

Уже 6 вересня був оголошений експрес-конкурс, за умовами якого необхідно було проілюструвати соціальні проблеми атомників через створення карикатур, фотоколажів, демомотиваторів або відеороликів.

Передбачалося, що конкурс дозволить виявити та заохотити членів профспілки, здібних до продукування таких творів, а головне — напрацювати додатковий матеріал для проведення інформаційно-агітаційної роботи у соціальних мережах та ЗМІ, наміченої «Планом заходів та проведення акцій членів Атомпрофспілки за гідну працю та справедливу її оплату».

Організатори конкурсу розглянули 15 отриманих робіт і подали на преміювання таких авторів найдотепніших творів: Чериченка Антона (ЮУАЕС) — за відеоролик «Робітник АЕС»; Бутирського Дениса (ЮУАЕС) — за вірш «Алло, Сергея, когда отправленье?» (надрукований в «Атомнику України» №37 за 13.09.2018 р.); Буракова Євгенія, Ігнатюка Ігоря (РАЕС) та Дедюхіна Дениса (ЧАЕС) — за найвдаліші демомотиватори.

Організатори експрес-конкурсу задоволені результатом першої спроби та розглядають умови проведення наступного конкурсу у поточному році.

СПОРТИВНИЙ ЮВІЛЕЙ АТОМНОГО МІСТА

Масовість и мастерство — девиз трудового коллектива южноукраинского «Олимпа»

На берегу одной из самых полноводных и живописных рек нашей страны — Южный Буг, рядом с одним из семи чудес Украины — заповедником «Гранитно-степное Побужье», расположен город Южноукраинск.

26 апреля 1975 года члены первого ударного десанта строителей вывели технику на колхозное поле на окраине села Константиновка, а уже через семь лет, 22 декабря 1982 года, в День энергетика, состоялся митинг строителей и эксплуатационников, посвященный пуску первого энергоблока Южно-Украинской АЭС. За эти годы рядом с АЭС вырос и современный красивый город, который стал местом, где нашли свое счастье тысячи семей атомщиков.

Первостроителями атомной станции и города были молодые люди, большинство из которых увлеклись спортом, и не удивительно, что вскоре среди палаток и «бранденбургов» начали появляться спортивные площадки и гимнастические турники. Футболисты собственными силами оборудовали небольшой стадион, получивший неофициальное название «Дубки». Спортсмены объединялись в команды, а в роли тренеров выступали самые опытные из них.

Первыми физкультурными работниками на строительной АЭС были супруги Сафьянниковы — Владимир Петрович, тренер по легкой атлетике, и его жена — Галина Павловна. Из Молдавии на стройку приехали заслуженный тренер Леонид Григорьевич Табала и его супруга Валентина Николаевна, которые организовали секцию по гребле. В чемпионатах области начали играть футболисты «Строителя», которых тренировал молодой наставник В.П. Зубов. Популярными и массовыми были в те годы футбол, волейбол, легкая атлетика, проводилась подготовка и сдача нормативов популярного в то время комплекса ГТО.

Одновременно со строительством АЭС в короткий срок возводились жилья, объекты медицины, культуры, отдыха и спорта. Большая заслуга в этом мудрого и энергичного руководителя В.П. Фукса, который двадцать два года возглавлял трудовой коллектив на посту генерального директора. Владимир Павлович — сам в молодости отличнейший спортсмен, очень любил футбол и волейбол и не удивительно, что при нем на предприятии было две профессиональные команды мастеров футбола и баскетбола.

В 1981 году, после службы в армии, на стройку приехал мастер спорта по гребле на каноэ Александр Степанов. Работал монтажником в управлении строительства, а в свободное время тренировался и успешно выступал в областных и республиканских соревнованиях. Вскоре молодого спортивного активиста приглашают на работу инструктором физкультуры на атомную станцию. С 1985 года он уже куратор строительства спортивных объектов АЭС. В 1987 году вводится в эксплуатацию Дворец культуры и первая очередь спорткомплекса: стадион, стрелковый тир, спортивные площадки. В ноябре следующего года было завершено строительство Дома спорта «Энергетик», с 25-метровым плавательным бассейном. Руководство АЭС прини-

мает мудрое решение — объединить все объекты культуры и спорта в одно подразделение, получившее название Комбинат культурно-спортивных сооружений (ККСО). Его руководителем был назначен А.И. Степанов, который на посту спортивного директора трудится вот уже более тридцати лет.

Во все времена развитие физической культуры и спорта на предприятии поддерживали генеральные директора Б.И. Бильяк, В.В. Ким, А.В. Лисинченко и профсоюзные лидеры — А.В. Пономаренко, В.И. Лещотный, С.М., Снитко. Были созданы все условия для проведения спортивно-массовой работы и организации здорового досуга работников АЭС и членов их семей. Один лишь факт — содержание только спортивного комплекса «Олимп» обходится атомной станции более чем в 16 млн грн.

Тридцать лет для истории срок небольшой, но трудовому коллективу «Олимпа» многое удалось сделать: подготовлено 14 мастеров спорта Украины международного класса, 56 мастеров спорта, 267 кандидатов в мастера и более шести тысяч спортсменов разрядников. Город гордится своими спортивными звездами мировой величины.

В семь лет мама привела Аню Дзеркаль в плавательный бассейн, в тринадцать она уже мастер спорта, в пятнадцать — международный мастер, член сборной Украины. Участница двух Олимпийских игр, пяти мировых и девяти Европейских чемпионатов, серебряный призер чемпионата Европы, многократная чемпионка и рекордсменка страны. По количеству медалей, завоеванных на чемпионатах и Кубках Украины, а их у нее более 150 (!!!), с Аней не может сравниться ни один пловец Украины. В прошлом году Дзеркаль завершила активные занятия спортом, возвратилась в Южноукраинск и сейчас работает детским тренером по плаванию в родном бассейне, готовит новых чемпионов.

Леся Цуренко было шесть, когда папа, работник атомной станции, привел ее на корты «Олимпа». В десять лет девочка начала принимать участие в официальных турнирах, побеждая порой спортсменок намного старше ее. Одаренную теннисистку заметили специалисты и вскоре Леся была включена в юниорскую сборную страны, а в шестнадцать уже играла за национальную сборную. Сейчас она двадцать пятая в мировом рейтинге, победительница шести в одиноч-

ном разряде и восьми в парном международных турниров Всемирной федерации тенниса. Настоящую сенсацию Л. Цуренко сотворила на нынешнем, самом престижном мировом теннисном турнире — «Кубке США», когда победила первую ракетку мира и вошла в число восьми лучших.

В начале 90-х годов группа юных воспитанниц баскетбольной школы соседнего Вознесенска вместе со своим тренером А.С. Ефремовым переехала на постоянное место жительства в Южноукраинск. Для девочек и их родителей это был очень смелый и серьезный шаг в жизни, ведь в ту пору им исполнилось всего по 13–14 лет.

В «Олимпе» девочкам были созданы все условия для спортивного совершенствования и через пару лет «новоиспеченные» южноукраинки становятся чемпионками Украины среди девушек. Затем семнадцать сезонов играли во взрослых чемпионатах страны, представляя атомную станцию и НАЭК «Энергоатом». Дважды побеждали в турнирах команд первой лиги, а в 2009 году завоевали серебряные медали чемпионата команд высшей лиги. Южноукраинки постоянно играли в международных турнирах, а три воспитанницы — за национальную сборную. Президентом баскетбольного «Олимпа» был генеральный директор Б.И. Бильяк.

В 1990 году решением трудового коллектива была создана футбольная команда «Олимп», которая затем пятнадцать лет успешно выступала в чемпионатах страны и неоднократно побеждала в чемпионатах и области. Президентом футбольного клуба был заместитель генерального директора АЭС — А.А. Илатовский. Время вносит свои коррективы и в спортивную жизнь. Нет уже профессиональных команд по баскетболу и футболу, но обе игры остаются по-прежнему популярными на АЭС и в городе. Юные баскетболисты, которых сейчас тренирует бывший игрок команды мастеров — Татьяна Алексеенко, успешно играют в областных и региональных турнирах. Футбольный «Автокомотив» (президент клуба — Форостяний П.Я.) — обладатель Кубка области, а юноши (тренер — С.П. Ярохович) — одни из сильнейших среди ровесников в южном регионе. В открытом чемпионате города по футболу, который проводится во Дворце спорта «Олимп» постоянно играет более сорока команд.

Среди предприятий атомной отрасли Украины физкультурная организация «Южно-Украинская АЭС» — один из лидеров спортивной работы. Коллектив работников «Олимпа» составляет 99 человек, из которых — 20 тренеров-преподавателей и 11 инструкторов-методистов. Культурно-спортивные 15 видов спорта, наиболее массовые из них — футбол, плавание, спортивное ориентирование, художественная гимнастика, бокс, шашки, шахматы, пауэрлифтинг, спортивные танцы.

Николай МЕРКУШЕВ
(Окончание следует)

СПОРТИВНИ ТАЛАНТИ ЗАПОРІЗЬКОЇ АЕС

Виступили вдало

• На Відкритому Чемпіонаті з боротьби серед юнаків та дівчат 2005–2007 р.н., що проходив у м. Мелітополі Запорізької області, вдало виступили вихованці дитячо-юнацької спортивної школи спортивно-оздоровчого комплексу Запорізької АЕС.

Перші місця завоювали — Діденко Олександр і Сухова Ксенія. Треті — Горбаченко Артем і Харченко Олександр. Тренують молодь заслужений тренер України Андрій Воробійов, майстер спорту міжнародного класу Станіслав Тілінін і тренер вищої категорії Віктор Діброва.

• У Броварах Київської області відбувся Міжнародний турнір з вільної боротьби «Дружба», на якому успішно виступили вихованки ДЮСШ СОК ЗАЕС.

Фомицька Анна посіла перше місце у ваговій категорії 73 кг. А у Медвецької Дар'ї — друге місце у категорії 55 кг. Турнір зібрав 250 учасників з 9 країн. Україна була представлена 10 областями.

Тренує юних спортсменок майстер спорту міжнародного класу Станіслав Тілінін.

Команда ЦТАВ — переможець змагань

Протягом півтора місяця на базі спортивно-оздоровчого комплексу Запорізької АЕС проходили змагання з волейболу у залі спартакіади ВП ЗАЕС — 2018. У них взяло участь 14 команд з різних цехів і підрозділів атомної станції. Команди волейболістів боролися за кубок переможця Спартакіади — 2018.

За підсумками змагань почесне перше місце посіла команда цеху теплової автоматики і вимірювань. У збірній команди служби фізичного захисту і загону відомчої воєнізованої охорони — друге місце. Третє — у команди хімічного цеху.

На змаганнях з волейболу, які пройшли в дружній спортивній атмосфері, учасники та вболівальники отримали заряд бадьорості та здоров'я.

Відсутність інформації про зроблену профспілковою організацією справу — це відсутність самої справи!

Засновник: Професійна спілка працівників атомної енергетики та промисловості України
Видавець: Редакція газети «Атомник України»

Адреса редакції: вул. Жиланська, 5-6, оф. 5, м. Київ, 01033
Газета «Атомник України»

Головний редактор
Микола ПЕТРИЧЕНКО
Телефон/факс: (044) 590-18-22
E-mail: atomnik@union.kiev.ua
http://www.atomprofspiika.info

Газета виходить щотижня
Індекс — 21766

За точність викладених фактів відповідальність несе автор
Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій
При передруку посилання на «Атомник України» обов'язкове

Свідоцтво про реєстрацію
КВ №4480 від 21.08.2000 року
Газета віддрукована
у ТОВ «МЕГА-ПОЛІГРАФ»:
04073, м. Київ,
вул. Марка Вовчка, 12/14.
Тираж 5000